

بررسی نحوه اندازه گیری " رفتار " یا " تمایل به رفتار " در پایان نامه های دانشکده پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

دکتر فریده یغمایی^{۱*}، محبوبه داخه هارونی^۲، بتول متقی^۳

۱. دانشیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
۲. کارشناس ارشد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
۳. کارشناس ارشد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

چکیده

مقدمه و هدف: بررسی رفتار و عملکرد افراد، در پژوهش های متعددی مورد توجه قرار می گیرد. بررسی رفتار اطلاعات مهمی را در اختیار پژوهشگران قرار می دهد که می تواند سبب کشف نقاط ضعف و قوت مربوط به رفتار شود که این امر نقش مهمی در دست یابی به اهداف پژوهش دارد. هدف این مطالعه بررسی نحوه اندازه گیری رفتارهای مورد مطالعه و چگونگی انجام آن در پایان نامه های دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی می باشد.

مواد و روش ها: این مطالعه از نوع مروری است که در آن پایان نامه های دانشجویان کارشناسی ارشد رشته پرستاری و مامایی دانشکده در رابطه با نحوه سنجش رفتار یا عملکرد مورد بررسی قرار گرفته است.

یافته ها: از ۵۲۶ پایان نامه کارشناسی ارشد رشته پرستاری دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی شهید بهشتی، ۲۲ پایان نامه رفتار و عملکرد را مورد اندازه گیری قرار داده بودند که ۱۲ مورد رفتار از طریق پرسش نامه ی خود گزارشی و ۸ پایان نامه، رفتار از طریق چک لیست مشاهده بررسی شده است. در ۲ پایان نامه (باقی مانده از ۲۲ عدد)، اصلاً هیچ گونه رفتاری، چه تمایل به رفتار و چه خود رفتار، سنجیده نشده است.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه ی حاضر بیانگر آن است که جهت اندازه گیری رفتار در بیشتر موارد از پرسشنامه استفاده شده است و کمتر از مشاهده که اطلاعات کاملتری را در اختیار می دهد، بهره گرفته شده است.

کلید واژه ها: اندازه گیری رفتار، تئوری رفتار منطقی، پرسشنامه، مشاهده.

مقدمه

هرگونه تغییر در عوامل مربوط به انجام رفتار، سبب تغییر رفتار انسان می شود (Ajzen & Madden, ۱۹۸۶). آموزش رفتار های بهداشتی در افراد جامعه، سبب ارتقا سطح سلامتی می شود.

یکی از مهمترین تئوری هایی که در زمینه تعیین رفتار های انسان استفاده شده است، "تئوری رفتار منطقی" می باشد. این تئوری برای درک و پیش بینی رفتار انسان طراحی شده است. "تئوری رفتار منطقی" توسط Fishben & Ajzen در سال ۱۹۷۵ طراحی و ارائه شد. این تئوری یک چارچوب

رفتار و یا عملکرد انسان ها با توجه به هدف، شرایط و زمان خاص صورت می گیرد. بعلاوه، رفتار انسان بر اساس عوامل زیر تعیین می شود: - آنچه مردم دوست دارند (نگرش). - آنچه باید انجام دهند (هنجار های اجتماعی) (یغمایی ۲۰۰۳).

*نویسنده مسئول مکاتبات: دکتر فریده یغمایی، تهران، خیابان شریعی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه بهداشت، آدرس پست الکترونیک:

دقت مورد بررسی قرار گیرد. Ettema (۱۹۸۵) گزارش داد که "گزارش رفتار و عملکرد" از طریق پرسشنامه و "رفتار و عملکرد واقعی" یک مفهوم یکسان نیستند. در این رابطه Hartely و همکاران (۱۹۷۷) در پژوهش خود گزارش کردند زمانی که اطلاعات کیفی رفتار و عملکرد مورد نیاز است پرسشنامه سبب کاهش دقت رفتار و عملکرد می شود. در پژوهش دیگری، "پرسشنامه" به عنوان روشی نسبتاً مناسب نام برده شده است (Blair & Burton, ۱۹۸۷).

تمایل به نشان دادن رفتارهای مورد پسند جامعه" موضوع مهمی است که در پاسخگویی به سوالات مطرح است (Robinson, ۱۹۸۵). افراد ممکن است رفتار و عملکرد مورد نظر را جهت خوشایندی افراد جامعه، اقوام، مسئولین، همکاران و یا در پاسخ به تقاضای آنان انجام دهند. همچنین در بسیاری از موارد فشارهای اجتماعی و مقررات مراکز و سازمان ها سبب می شود تا پاسخ دهنده با توجه به آن اهداف پاسخگو باشد. در این شرایط فرد تمایل دارد که نشان دهد که به اهداف و خواسته های جامعه، سازمان و یا مرکز توجه دارد. به نظر می رسد که قابل قبول بودن در جامعه سبب کاهش دقت در اندازه گیری واقعی رفتار می شود. به عبارت دیگر، این امر می تواند سبب شود تا اندازه گیری ذهنی با واقعیت در مورد انجام رفتار متفاوت باشد (یغمایی، ۱۳۸۶).

نکته قابل توجه دیگر در گزارش رفتار و عملکرد توسط پرسشنامه، مسئله "زمان" است. زمان عامل مهمی برای اندازه گیری رفتار و یا عملکرد است. Robinson (۱۹۸۸) می نویسد "زمان" موضوع مهمی برای اندازه گیری رفتار انسانی است و این امر می تواند عاملی برای ارزش گذاری رفتار باشد. "ترتیب زمان" و "فواصل زمان" انجام رفتار مورد نظر عوامل مهمی برای درک رابطه بین زمان و متغیرهای پژوهش جهت تفسیر نتایج مطالعات می باشد. اگر زمان و فواصل انجام و یا عدم انجام رفتار بدرستی اندازه گیری شود یافته های مورد نظر در پژوهش ها بدست می آید (Juster, ۱۹۸۵). در همین رابطه Collopy (۱۹۹۶) یک مطالعه گذشته نگر در مورد انجام یک رفتار با بکار گیری پرسشنامه انجام داد. نتایج نشان داد که پاسخ دهندگان ترتیب زمان رفتار مورد نظر را متفاوت از واقعیت مطرح کردند. بنابراین، هنگامی که اطلاعات مربوط به "زمان انجام" و یا "عدم انجام رفتار" مورد نظر توسط پرسشنامه جمع آوری می شود، تفسیر نتایج مطالعات باید با دقت صورت گیرد.

با توجه به مطالب و نکات فوق اینگونه استنباط می شود که اطلاعات حاصل از پرسشنامه در رابطه با میزان زمان رفتار

اساسی را برای پیش گویی و درک رفتار های فرد فراهم می کند. این تئوری یک مدل شناختی - اجتماعی است که بمنظور درک و پیشگویی (تعیین) انجام یا عدم انجام رفتار انسان، طراحی شده است.

در "تئوری رفتار منطقی"، "تمایل به انجام رفتار" عاملی برای پیش بینی "انجام رفتار" بیان شده است، اما خود رفتار نیست (Ajzen, ۱۹۸۹). لذا تمایل به رفتار ممکن است هیچگاه به رفتار منتهی نشود.

رفتارهای افراد با همدیگر متفاوت است، زیرا عوامل بسیاری سبب بروز رفتار و یا عدم رفتار در آنها می شود. اندازه گیری صحیح رفتار و عملکرد در بسیاری از موارد بعلت عوامل موثر در بروز رفتار، مشکل است. لذا نیاز به ابزاری مناسب با ویژگیهای علمی می باشد. اندازه گیری رفتار در پژوهشهای پرستاری سبب شناخت عوامل موثر در انجام و یا عدم انجام رفتارهای بهداشتی، درمانی و مراقبتی می شود. بعلاوه، می توان با پیش بینی رفتارهای منفی، آن را کاهش و یا به تقویت رفتار های مثبت اقدام کرد.

اندازه گیری رفتار در مطالعات برای شناخت این امر که آیا رفتار ها بدرستی تعریف شده است؟ آیا روش اندازه گیری بدرستی انتخاب شده است؟ آیا ابزار اندازه گیری به درستی و صحت بکار گرفته شده است؟ و آیا افراد ویژگی و تخصص لازم را برای سنجش رفتار دارا می باشند دارای اهمیت است. به همین دلیل رفتار در پژوهش های پرستاری و مامایی با تعاریف متعدد، با ابزارهای مختلف، با تخصص های گوناگون و با روشهای مختلف مورد بررسی قرار می گیرد.

پرسشنامه یکی از روشهای اندازه گیری رفتار و عملکرد است. بسیاری از پژوهشگران در مطالعات خود از این روش استفاده می کنند. سوالات به شکل های متفاوت طراحی می شود. انواع آن شامل سوالات باز، سوالات بسته، لایکرت، چک لیست، چند گزینه ای و صحیح و غلط می باشد (Lobindo-Wood & Haber, ۲۰۰۶).

محاسن پرسشنامه شامل، بدست آوردن اطلاعات زیاد در مدت کم و هزینه کم در مقایسه با سایر روشها است. از طرف دیگر پرسشنامه محدودیت های فراوانی دارد.

محدودیت: اندازه گیری رفتار یا عملکرد با استفاده از روش "پرسشنامه" ممکن است دور از واقعیت باشد و گزارش رفتار و عملکرد همان رفتار و عملکرد واقعی نباشد. بدین صورت که ممکن است "گزارش رفتار" توسط پرسشنامه کمترین و بیشترین رفتار و عملکرد واقعی را اندازه گیری نماید. به عبارت دیگر، رابطه بین "گزارش" و "واقعیت رفتار" باید با

گیری عجولانه قبل از جمع آوری اطلاعات است (نادری و سیف نراقی، ۱۳۶۸).

Eason (۱۹۸۸) معتقد است که بهترین راه اندازه گیری رفتار، مشاهده است. در پژوهش دیگری، هارت لی و همکاران (۱۹۷۷) عنوان کردند که بهترین روش جهت اندازه گیری رفتار های متفاوت، مشاهده عینی می باشد. آنان گزارش کردند که روش خود گزارشی رفتار و عملکرد از دقت کمتری برخوردار است. پژوهشگران دیگری مانند Roby (۱۹۷۹) و Thompson و همکاران (۱۹۹۱) نیز روش مشاهده عینی را جهت بررسی رفتار با ارزش دانستند. مشاهده معمولاً اطلاعات مفید را فراهم می کند بعلاوه مشکل یاد آوری رفتار و عملکرد گذشته را حل می کند (Juster، ۱۹۸۵).

محاسن مشاهده شامل: کثرت اطلاعات در زمان کوتاه، بالا بودن اعتبار اطلاعات بعلت حضور عینی مشاهده گر و کسب اطلاعات از کودکان و افراد با ناتوانی ذهنی می باشد (نادری و سیف نراقی، ۱۳۶۸).

محدودیت

جمع آوری اطلاعات از طریق مشاهده نیاز به زمان و هزینه بیشتر از روش خود گزارشی دارد. محیط دید محدود که در نتیجه دامنه هدفهای مشاهده گر محدود می شود. همچنین عدم امکان دسترسی همیشگی مشاهده گر به محیط مشاهده، از دیگر مشکلات این روش می باشد. برای رفع این اشکال بهتر است که تعداد مشاهده گران در موقعیت مورد مشاهده افزایش یابند. از نکات دیگر که در این روش باید از آن پرهیز شود دخالت دادن نظر شخصی مشاهده گر است که می تواند در ثبت وقایع، تعبیر و تفسیر آن اختلال ایجاد کند. آموزش دادن افراد مشاهده گر می تواند تا حد زیادی مشکلات مشاهده را در رابطه با مورد اخیر کاهش دهد. بعلاوه، ممکن است تغییر رفتار در افراد مورد مشاهده پدید آید. به عبارتی رفتار نمونه ها زمانی که تحت مشاهده هستند تغییر می یابد (اثر هاتورن). این امر می تواند نتایج را تا حدودی متفاوت از واقعیت نشان دهد. بعلاوه، گاهی این روش توسط نمونه ها پذیرفته نمی شود (Juster، ۱۹۸۵؛ Robinson، ۱۹۸۵).

لذا، با توجه به مطالب فوق می توان عنوان کرد که جهت اندازه گیری رفتار و یا عملکرد مشاهده یکی از روشهای مناسب است. این روش می تواند اطلاعات دقیق در اختیار پژوهشگران قرار دهد. از طرف دیگر، این روش همانند سایر روشها محاسن و معایبی دارد که باید به هنگام استفاده در پژوهش به آنها توجه شود.

عنوان شده متفاوت از واقعیت است. "مدت انجام رفتار" و "دفعات انجام رفتار" سطوح دیگری از رفتار و عملکرد می باشد که مدت و دفعات رفتار و یا عملکرد را نشان می دهد. این سطوح باید بدرستی و با دقت توسط پژوهشگران تعریف شوند تا پاسخ دهندگان بتوانند مدت و دفعات عملکرد مورد نظر را به نحوه ساده و روشن گزارش کنند.

موضوع دیگر در جمع آوری اطلاعات بصورت پرسشنامه، گزارش رفتار و عملکرد هفتگی و یا ماهانه است. بسیاری از پاسخ دهندگان رفتار و عملکرد روز قبل، هفته پیش و یا ماه قبل را بیاد نمی آورند و یا اینکه یاد آوری با اشکال و با ابهام صورت می گیرد. Rice & Shook (۱۹۹۸) گزارش دادند که خطای یاد آوری توسط پرسشنامه ممکن است سبب کاهش رابطه بین عملکرد و بازده شود.

نکته قابل توجه دیگر این است که در بسیاری از پژوهشها که از روش پرسشنامه جهت جمع آوری اطلاعات استفاده شده است، بعضی از عبارات و مفاهیم به روشنی توضیح داده نشده است و یا مفهوم نیست. این امر می تواند نتایج پژوهش را مختل کند.

نکته دیگر در بکارگیری پرسشنامه، شرایط روحی روانی، اجتماعی و جسمی افراد مورد پژوهش در هنگام پاسخ گویی است که می تواند بر نتایج مطالعه تاثیر گذار باشد. بعلاوه، عودت اندک پرسشنامه در مدت تعیین شده، عدم کاربرد جهت بیسوادان و مشخص نبودن پاسخ دهنده از مشکلات پرسشنامه است.

مشاهده

یکی از روش های مناسب جهت اندازه گیری رفتار و یا عملکرد، مشاهده می باشد. این روش می تواند اطلاعات دقیق در اختیار پژوهشگران قرار دهد. مشاهده بدو نوع مستقیم و غیر مستقیم می باشد. بهتر است مشاهده بروش مستقیم و عینی باشد. مشاهده از نظر موقعیت و محیط مورد مشاهده به مشاهده کنترل شده و یا سازمان یافته و مشاهده کنترل نشده، یا سازمان نیافته که بیشتر در روش پژوهش کیفی کاربرد دارد، تقسیم می شود. همچنین مشاهده می تواند دامنه وسیع (رفتار یک فرد) و یا دامنه کوچک (حرکات صورت) باشد. مدت مشاهده می تواند کوتاه مدت و یا بلند مدت باشد (Burns & Grove، ۱۹۹۹).

عوامل موثر در مشاهده شامل: تمایلات شخصی، پیش داوری و تعصبات مشاهده گر، ویژگی های فرد مشاهده گر (هوش، فرهنگ، ارزشها و...)، محیط و جامعه مورد مشاهده، دانش و آگاهی مشاهده گر در رابطه با موضوع مورد مشاهده و تصمیم

گزارشی و فقط در ۸ پایان نامه رفتار مورد نظر از طریق چک لیست مشاهده بررسی گردیده است. پژوهشگرانی که از پرسشنامه خود گزارشی برای سنجش رفتار استفاده کردند، در بسیاری از موارد در عبارات پرسشنامه های پژوهش "تمایل به انجام رفتار" را بجای "رفتار واقعی" مورد سنجش قرار داده اند. بدین صورت که پژوهشگران اندازه گیری "تمایل به انجام رفتار" را عاملی برای پیش بینی انجام رفتار واقعی مورد توجه قرار داده اند. در حالیکه تمایل به انجام رفتار با انجام رفتار واقعی متفاوت است. Fishben & Ajzen (۱۹۷۵) مطرح می کنند که اگر فاصله بین اندازه گیری تمایل به انجام رفتار با انجام رفتار کم باشد و رفتار یک عملکرد با ثبات باشد می توان با اندازه گیری تمایل، انجام رفتار را پیش بینی کرد. در غیر اینصورت "تمایل به انجام رفتار" ممکن است هیچگاه به انجام رفتار منتهی نشود، زیرا عوامل بسیاری سبب انجام و یا عدم انجام رفتار می شود. بعلاوه، کیفیت و چگونگی رفتار از مواردی است که اندازه گیری آن با پرسشنامه بدرستی و با دقت انجام نمی شود. همچنین عامل "قابل قبول بودن در جامعه" در پاسخ دهی به سوالات موثر است و می تواند سبب شود تا واقعیت بدرستی مطرح نشود.

می توان نتیجه گیری کرد که در رابطه با اندازه گیری رفتار، به شیوه یا شیوه هایی مناسب با ویژگیهای علمی نیاز است. به نظر می رسد ابزار دقیق برای سنجش رفتار، چک لیست مشاهده می باشد که پژوهشگران می توانند با حذف یا کاهش محدودیت های آن، تا حدود زیادی به اندازه گیری واقعی رفتار مطمئن باشند. بسیاری شرکت کنندگان به هنگام پاسخگویی پرسشنامه، به هنجار های اجتماعی توجه می کنند و از ابراز واقعیت دوری می کنند. بعلاوه، در بساری از موارد، طراحی عبارات پرسشنامه ها بصورتی انجام شده است که "تمایل به انجام رفتار" را بجای "رفتار واقعی" مورد سنجش قرار می دهد. در حالیکه تمایل به انجام رفتار با انجام رفتار واقعی متفاوت است.

بنابراین، بکارگیری چند روش برای اندازه گیری رفتار بجای یک روش خود گزارشی، اطلاعات واقعی را در اختیار پژوهشگران قرار می دهد. لذا می توان از دو روش پرسشنامه و مشاهده در جمع آوری اطلاعات پژوهش استفاده کرد.

بنابراین، می توان نتیجه گرفت که بکارگیری چند روش جهت اندازه گیری رفتار بجای یک روش خود گزارشی اطلاعات واقعی را در اختیار پژوهشگران قرار می دهد (Rice & Shook، ۱۹۹۸). این مطالعه با هدف تعیین نحوه اندازه گیری رفتار در پایان نامه های کارشناسی ارشد پرستاری و مامایی دانشگاه پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی انجام گرفت.

مواد و روش ها

جهت انجام کار پایان نامه های کارشناسی ارشد پرستاری و مامایی موجود در کتابخانه ی دانشکده ی پرستاری و مامایی که تا خرداد ماه سال ۱۳۸۷ اتمام یافته بود، مورد بررسی قرار گرفته است.

در این پژوهش ۵۲۶ پایان نامه با استفاده از چک لیست پژوهشگر ساخته مورد بررسی قرار گرفت و اطلاعات حاصل ثبت گردید. از ۳۵۲ پایان نامه کارشناسی ارشد رشته پرستاری ثبت شده در این دانشکده، ۱۴ پایان نامه (۴ درصد) به بررسی رفتار یا عملکرد پرداخته و از ۱۷۴ پایان نامه کارشناسی ارشد مامایی ۸ پایان نامه (۴/۷ درصد) رفتار یا عملکرد را بررسی کرده اند. هیچ کدام از پایان نامه ها در عنوان "تمایل به رفتار" را ذکر نکردند. لذا مطالعه ی حاضر مربوط به ۲۲ پایان نامه ی کارشناسی ارشد پرستاری و مامایی می باشد. در این مقاله ابزارهای استفاده شده در این پایان نامه ها که جهت اندازه گیری رفتار یا عملکرد استفاده شده است، مورد بررسی قرار گرفته است.

یافته ها

از ۵۲۶ پایان نامه کارشناسی ارشد رشته پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، ۱۲ پایان نامه رفتار را از طریق پرسش نامه ی خود گزارشی سنجیده و فقط ۸ پایان نامه، رفتار را از طریق چک لیست بررسی کرده بودند. در ۲ مورد از پایان نامه های فوق، پژوهشگر به جای انجام رفتار، تمایل به رفتار را اندازه گیری کرده بود در ۲ پایان نامه، هیچ گونه رفتاری (چه تمایل به رفتار و چه خود رفتار) مورد سنجش قرار نگرفته بود.

بحث

نتایج مطالعه حاضر بیانگر آن است که تعداد محدودی از پایان نامه های کارشناسی ارشد پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه به بررسی و سنجش رفتار پرداخته است. از ۲۲ پایان نامه که پژوهشگران به اندازه گیری رفتار پرداخته بودند، ۱۲ مورد آن، رفتار را از طریق پرسشنامه خود

Archive of SID

REFERENCES

- Ajzen I (1989). Attitude, structure and behaviour in A.R Pratkamis, S.J.B Neckler and A.G Green Wald (Eds). Attitude, Structure and Fncctions. Hillscale. Lowrence. E rlbaum.
- Ajzen I and Madden TJ (1986). T J. Prediction of goal directed behavior: Attitude, intentions, and perceived behavioral control. Journal of Experimental Social Psychology. 22 (4) 453-47.
- Blair E Burton S (1987). Cognitive processes used by survey respondents to answer behavioral frequency questions. Journal of Consumer Research. 14 (2) 280- 288.
- Burns N Grove S (1999). Undrestanding Nursing Research. Philadelphia. W.B. Saunders Co.
- Eason K (1988). Information Technology and Organizational Change. London. Taylor and Francis.
- Ettema JS (1985). Explaining information system use with system monitored vs. self-reported use measures. Public Opinion Quarterly. 49 (2) 381-387.
- Collopy F (1996). Biases in retrospective self-report of time use: An empirical study of computers users. Management Science. 42 (5) 758-767.
- Fishben N Ajzen I (1975). Beliefs, Attitude, Intention and Behaviour: An Introduction to Theory and Research, Phillippins, Addison-Wesley. Publishing Co.
- Hartely C Brecht M Pagerey P et al (1977). Subjective time estimates of work tasks by office workers. Journal of Occupational Psychology. 50 (1) 23-36.
- Juster FT (1985). Conceptual and methodological issues involved in the measurement of time use. In FT. Juster and F P. Stafford (Eds); Time, Goods and Well-Being. The University of Michigan. Michigan: Ann Arbor.
- Lobindo-Wood G Haber J (2006). Nursing Research Methods Critical Appraisal and Utilization. Mosby Co.
- Rice RE Shook DE (1998). Access to usage of outcomes from an electronic massaging system. ACM Transaction on Office Information Systems, 6 (3) 255-276.
- Robey D (1979). Use attitudes and management information system. Academy of Management Journal. 22 (3) 527-538.
- Robinson JP (1985). The validity and reliability of diaries versus alternative time use measures. In F.T. Juster and F. P. Stafford (Eds) Time, Goods and Well-Being. Michigan. The University of Michigan. Ann Arbor.
- Robinson JP (1988). Time-dairy evidence about the social psychology of everyday life. In J. E. McGrath (Ed) Time and Social Psychology. New Perspectives, Newbury Park. London. Beverley Hills.
- Thompson RL Higgins CA Howell JM (1991). Personal computing: Toward a conceptual model of utilization. MIS Quarterly. 15 (1) 125-143.
- Naderi E SeifNaraghi M (1990). Research Methods & Its Evaluation in Human Sciences. Iran. Tehran. Badr Publication. [Persian].
- Yaghmaei F (2007). Measuring Behavior in Reasonable Valid and Reliable Instruments. Tehran. Shahid Beheshti University of Medical Science. [Persian].
- Yaghmaei F (2003). Content validity and its Estimation, Journal of Medical Education. 3 (1) 25-28. [Persian].